

STAN SANITARNO-HIGIENICZNY POWIATU SANOCKIEGO

ZA 2022 ROK

POWIATOWA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W SANOKU

Działania Inspekcji Sanitarnej wynikają z zapisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 338) i dotyczą ochrony zdrowia publicznego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób spowodowanych warunkami środowiska, a także prowadzenia działalności oświatowo – zdrowotnej. Realizację zadań w roku 2022 prowadzono w oparciu o plany pracy uwzględniając szacunek ryzyka oraz wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie.

Ocenę sporządzono w oparciu o dokonaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sanoku analizę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wyniki czynności kontrolnych przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej.

W przedstawionej ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez pracowników Inspekcji Sanitarnej w Sanoku.

W opracowaniu przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące stanu sanitarnego powiatu sanockiego na dzień 31 grudnia 2022r.

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Sanoku zatrudniała w 2022 roku 31 pracowników.

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sanoku na terenie powiatu sanockiego nadzorował:

- obiektów stałych – 1821,
- turnusów letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży – 61,

Przeprowadził:

- kontroli planowanych – 632,
- wszystkich kontroli (w tym wizytacji) – 1088,
- wywiadów epidemiologicznych – 4212,
- kontroli dotyczących przestrzegania obostrzeń sanitarnych w stanie zagrożenia epidemicznego COVID-19 – 157,

Wydał:

- decyzji administracyjnych – 406,
- decyzji płatniczych – 244,
- postanowień – 26,

Nałożył:

- mandatów karnych – 54 (na łączną kwotę 10.850 złotych),

Pobrał wszystkich próbek do badań laboratoryjnych – 527,

Wykonał badań ogółem – 1271, w tym:

- oznaczeń chemicznych – 75,
- oznaczeń fizycznych – 1196.

W ramach identyfikowania różnorodnych zagrożeń zdrowotnych, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sanoku jest włączony do funkcjonowania centralnych systemów monitorowania sytuacji epidemiologicznej w skali krajowej i unijnej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- systemu Wczesnego Ostrzegania o niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt – RASFF,
- monitoringu jakości wody do spożycia przez ludzi,
- systemu informowania o produktach kosmetycznych i substancjach chemicznych – RAPEX,
- systemu monitorowania i ostrzegania o dopalaczach -SMIOD,
- systemu rejestracji chorób zawodowych,
- elektronicznego systemu nadzoru epidemiologicznego- Epi-Baza,
- elektronicznego systemu nadzoru nad dystrybucją szczepionek – ESNDS,
- systemu rejestracji wywiadów epidemiologicznych – SRWE,
- rejestru ognisk epidemicznych – ROE,
- systemu EWP3,
- systemu ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS).

Sekcja Higieny Komunalnej

W 2022r. Sekcja Higieny Komunalnej zajmowała się kontrolą stanu sanitarnego urządzeń do zaopatrywania w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, kontrolą jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody w pływalniach, kontrolą sposobu gromadzenia i usuwania nieczystości z nieruchomości, kontrolą obiektów użyteczności publicznej, prowadzeniem nadzoru nad miejscami chowania zmarłych, wydawaniem zezwoleń dotyczących ekshumacji oraz transportu zwłok ludzkich i ich szczątków, wydawaniem opinii w przedmiocie przeprowadzania imprez masowych, spełnienia warunków sanitarnych w obiektach hotelarskich i w innych obiektach, w których świadczony są usługi hotelarskie.

Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi to jedno z priorytetowych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Podstawę zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru przez Inspekcję Sanitarną.

W ramach nadzoru nad jakością wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sanoku weryfikował wywiązywanie się podmiotów z obowiązku realizacji badań wody wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z opracowanym i zatwierdzonym harmonogramem. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sanoku weryfikował terminowość przekazywania sprawozdań, analizował wyniki badań jakości wody, w konsekwencji tego określał przydatność wody do spożycia.

W 2022 r. na terenie powiatu nadzorem sanitarnym objętych było 17 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz 7 podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć. Wodociągi zaopatrywały w wodę ponad 60 tys. mieszkańców.

Wszystkie wodociągi objęto stałym monitoringiem jakości wody. Przeprowadzono 5 kontroli wodociągów sieciowych oraz pobrano:

- 61 próbek wody przeznaczonej do spożycia z urządzeń wodociągowych,
- 15 próbek wody basenowej,
- 9 próbek ciepłej wody użytkowej.

Gmina Miasta Sanoka była zaopatrywana w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi z 3 wodociągów sieciowych objętych stałym monitoringiem jakości wody przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sanoku. Wodociągi te zaopatrywało łącznie około 48350 osób w wodę.

Miasto i Gmina Zagórz była zaopatrywana w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi z 3 wodociągów sieciowych objętych przez PPIS w Sanoku stałym monitoringiem jakości wody. Wodociągi te zaopatrywało łącznie około 6017 osób w wodę. Jakość produkowanej wody na koniec 2022 roku odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Gmina Sanok zaopatrywana była w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi przez 2 wodociągi sieciowe objęte stałym monitoringiem jakości wody, które dostarczały wodę dobrej jakości do niemal 7 tyś. odbiorców.

Gmina Besko zaopatrywana była w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi przez wodociąg sieciowy Sieniawa nadzorowany przez PSSE w Krośnie, z którego zaopatrywanych jest w wodę 3200 osób w gminie Besko (produkcja wody 101-1000 m³/d). Parametry jakości wody produkowanej przez wodociąg w Sieniawie, wykazały zgodność z wymaganiami rozporządzenia.

Gmina Zarszyn zaopatrywana była w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi przez wodociąg Sieniawa nadzorowany przez PSSE w Krośnie, którego sieć rozdzielcza dla gminy Zarszyn zaopatruje w wodę 2840 osób (produkcja wody 101-1000 m³/d). Woda dostarczana ww. urządzeniem wodociągowym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Gmina Bukowsko zaopatrywana była w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi przez 2 wodociągi sieciowe, które dostarczały wodę zgodną z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia do ponad 2600 odbiorców. Na terenie gminy znajdują się jednak gospodarstwa które nie są zaopatrywane w wodę z wodociągów sieciowych. Mieszkańcy tych gospodarstw korzystają z wody z własnych indywidualnych lub grupowych ujęć. Te źródła wody nie są badane i kontrolowane, dlatego jakość tej wody jest traktowana za niepewną.

Gmina Komańcza zaopatrywana była w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi przez 6 wodociągów sieciowych zaopatrujące w wodę łącznie ok. 2200 osób. Wszystkie wodociągi objęte są przez PPIS w Sanoku stałym monitoringiem jakości wody.

W roku 2022 w przypadku ww. wodociągów sieciowych w oparciu o otrzymane wyniki badań próbek wody PPIS w Sanoku wydawał decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi.

Gmina Tyrawa Wołoska - na terenie gminy Tyrawa Wołoska brak wodociągów sieciowych nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Mieszkańcy tych terenów zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia z własnych, indywidualnych lub grupowych ujęć, której jakość określana jest przez Państwową Inspekcję Sanitarną jako niepewna, ponieważ nie jest badana i kontrolowana.

Wodociągi sieciowe będące pod nadzorem PPIS w Sanoku na koniec 2022 roku produkowały wodę dobrej jakości zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Gospodarka odpadami komunalnymi.

W nadzorowanych obiektach na terenie Powiatu Sanockiego odpady komunalne gromadzone są w workach foliowych lub kontenerach, a po napełnieniu odbierane przez uprawnione podmioty. Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów do worków foliowych zróżnicowanych kolorystycznie.

Gospodarka ściekowa

Obszar zamieszkały powiatu Sanockiego jest w znacznym stopniu skanalizowany. Na terenie Miasta i Gminy Zagórz oraz Sanok działają największe oczyszczalnie ścieków. Pozostałe gminy korzystają z mniejszych oczyszczalni. Gminy sukcesywnie pozyskują fundusze na rozbudowę lub modernizację sieci kanalizacyjnej na ich terenach.

Pływalnie

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sanoku – pływalnia kryta i odkryta:

Obiekt został przygotowany do prowadzenia działalności całorocznej i sezonowej zgodnie z wymaganiami. Woda basenowa na pływalni krytej i odkrytej była jednorazowo kwestionowana z uwagi na przekroczenie parametru fizykochemicznego stężenie *trichlorometanu* (stężenie *chloroformu*). Po przeprowadzonych działaniach naprawczych przez administratora obiektu przedłożono sprawozdania z badań wody basenowej potwierdzające doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w pływalniach.

W roku 2022 w obiekcie CRiS w Sanoku w ramach nadzoru sanitarnego przedstawiciele PIS przeprowadzili 2 kontrole: basenu krytego oraz odkrytego. Stan sanitarno – porządkowy obiektów bez zastrzeżeń. Ponadto pobrano próbki wody z niecek basenowych i natrysków.

Legionella Sp.:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sanoku prowadzi również nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej pod kątem obecności bakterii *Legionella Sp.* Badania przeprowadzone w 2022 roku obejmowały 5 obiektów w których w ramach bieżącego nadzoru pobrano 9 próbek wody. Badane próbki wody nie wykazały przekroczeń.

Kąpieliska i miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli– brak takich miejsc na terenie powiatu sanockiego.

Hałas osiedlowy i powietrze wewnątrz pomieszczeń– w roku 2022 nie odnotowano skarg na jakość powietrza wewnątrz pomieszczeń oraz hałas osiedlowy.

Stan sanitarny urządzeń i obiektów użyteczności publicznej

Sekcja Higieny Komunalnej w 2022 r. objęła nadzorem 261 obiektów, w tym 14 nowopowstałych. Zlikwidowanych zostało 6 obiektów.

W skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej, w których stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno - higieniczny nałożono mandaty karne, wszczęto postępowanie administracyjne, wydano decyzje merytoryczne wraz z zaleceniami. Ponownie przeprowadzone kontrole sprawdzające, wykazały poprawę stanu sanitarno- higienicznego, nieprawidłowości zlikwidowano.

Ustępy publiczne

Przeprowadzone kontrole wykazały, że stan sanitarno – techniczny jednego z nadzorowanych obiektów wymaga znaczącej poprawy. Obecny stan sanitarno-techniczny obiektu negatywnie wpływa na wizerunek miasta, zwłaszcza, że mieści się on w ścisłym centrum i często odwiedzany jest przez turystów. Wydawane przez PPIS w Sanoku decyzje oraz zalecenia na dzierżawcę obiektu mają doraźny wpływ na poprawę stanu sanitarno – higienicznego. Głównym problemem jest stan sanitarno - techniczny, który wymaga dużych nakładów finansowych związanych z modernizacją obiektu. Po interwencjach PPIS w Sanoku, administrator obiektu planuje fundusze na przeprowadzenie remontu generalnego, który zostanie rozpoczęty w roku 2023 (sporządzono wstępną analizę wydatków i kosztorys końcowy). W pozostałych skontrolowanych ustępach publicznych nieprawidłowości nie stwierdzono.

Obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe (stadiony, boiska, parki, zieleńce, piaskownice, sale zabaw dla dzieci, siłownie itp.)

Przeprowadzono 3 kontrole sanitarne: dwie na terenie Ogródków Jordanowskich w Sanoku oraz jedną kontrolę Parku Miejskiego w Sanoku. O stwierdzonych nieprawidłowościach poinformowano zarządcę obiektu, wskutek czego nieprawidłowości zostały niezwłocznie usunięte.

Piaskownice

Piaskownice zlokalizowane na terenie osiedli mieszkaniowych, kontrolowane są podczas sprawowania nadzoru sanitarnego nad tymi obiektami. Administratorzy osiedli zobowiązani są do wymiany piasku przed rozpoczęciem sezonu letniego oraz w trakcie jego trwania. Piasek do piaskownic posiada atest. Piaskownice wyposażone są w zabezpieczenia przed dostępem zwierząt. Regulamin korzystania z miejsc rekreacyjnych wywieszony jest na ogrodzeniu w widocznym miejscu. Przeprowadzono 3 kontrole pod kątem oceny piaskownic znajdujących się na terenach rekreacyjnych, które nie wykazały nieprawidłowości.

Dworce autobusowe i kolejowe

Dworce PKP powiatu sanockiego mają status nieczynnych - nie ma pomieszczeń dla podróżnych, kas biletowych, toalet. Przeprowadzona kontrola sanitarna na Dworcu Multimodalnym w Sanoku nie wykazała nieprawidłowości.

Przystanki komunikacji międzymiastowej i miejskiej oraz trasy turystyczne

Skontrolowano przystanki PKS na trasie Sanok – Zagórz – Komańcza, Sanok – Besko – Bukowsko – Sanok. Wiaty przystanków utrzymane w dostatecznym stanie sanitarno-porządkowym. Teren wokół przystanków utwardzony, zapewnione kosze na odpady.

Parkingi

Na terenach miejskich i gminnych parkingi oraz miejsca parkingowe administrowane są przez właściwe Urzędy Miejskie lub Urzędy Gminne. Stan sanitarno –porządkowy nie budził zastrzeżeń.

Stan sanitarny bazy noclegowej

W obiektach wczasowo - turystycznych i bazach noclegowych sezonowych skontrolowanych w roku 2022, w których stwierdzono nieprawidłowości, wszczęto postępowanie administracyjne. Wydano decyzje rachunkowe i merytoryczne oraz zalecenia z natychmiastowym terminem wykonania. Kontrole sprawdzające wykazały poprawę stanu sanitarno- higienicznego.

Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej

Sekcja Higieny Komunalnej nadzorowała w 2022 roku 14 gabinetów rehabilitacji. Przeprowadzono 4 kontrole. W skontrolowanych gabinetach rehabilitacji nie stwierdzono nieprawidłowości.

Skargi i interwencje

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sanoku przekazał do Sekcji Higieny Komunalnej 24 skargi. Wnioski były składane osobiście, pisemnie oraz mailowo, w tym również z zastrzeżeniem anonimowości zgłaszającego. Każdy wniosek rozpatrywany był niezwłocznie. Wszystkie skargi i interwencje zostały załatwione w terminie. Osoby zainteresowane informowano o sposobie załatwienia sprawy.

W 2022 roku Sekcja Higieny Komunalnej:

wydała:

- decyzje na wywóz zwłok za granicę –4
  - decyzje na ekshumację zwłok– 47
  - decyzje zatwierdzające laboratorium –1
  - opinie– 22
  - decyzje rachunkowe–15
  - postanowienia na sprowadzenie zwłok – 26
  - decyzje stwierdzające przydatność wody– 130
  - decyzje merytoryczne oraz rachunkowe– 15
- przeprowadziła:
- kontroli w związku z COVID-19 (przy współudziale Policji i WSSE) – 22
  - kontroli obiektów planowanych– 133
  - kontroli wszystkich (rekontrole, odbiory, pobór prób wody, warunki mieszkaniowe...) – 151
  - skargi, interwencje – 24
  - łączna ilość pobranych próbek wody– 84, wykonano oznaczeń badań - 159
- nałożyła:
- 3 mandaty karne na kwotę 400 złotych (2x100,1x200) zł ze względu na zły stan sanitarno – higieniczny

Sekcja Higieny Żywności i Żywienia

STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ za rok 2022 r.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością obejmuje ocenę warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, warunków żywienia zbiorowego oraz nadzoru nad jakością zdrowotną żywności, a także kontrolą warunków zdrowotnych produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Kontrole były realizowane zgodnie z harmonogramem oraz procedurami kontrolnymi i instrukcjami.

W 2022 r. na terenie powiatu sanockiego działalność prowadziły, podobnie jak w roku poprzednim 733 zarejestrowane obiekty. Ponad połowa to zakłady zajmujące się obrotem żywnością (sklepy, hurtownie, środki transportu). Dużą grupę, ponad 30 %, obejmowały zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego (restauracje, zakłady małej gastronomii) i zamkniętego (prowadzące żywienie w szpitalu, placówkach opiekuńczych i szkolno-wychowawczych). Zakłady produkcyjne stanowiły 5 %, które prowadziły produkcję żywności wyłącznie na potrzeby rynku lokalnego. Nadzorem objętych było również 38 lokalnych producentów pierwotnych żywności pochodzenia roślinnego, zajmujących się uprawą owoców, warzyw oraz zbóż i nasion roślin oleistych z przeznaczeniem na cele spożywcze

i paszowe. Zarejestrowano 2 winnice prowadzące działalność w zakresie uprawy winogron i produkcji win gronowych z winogron pochodzących z własnych upraw.

Przeprowadzono ponad 500 kontroli sanitarnych. Kompleksową kontrolą objęto ponad 30 % wszystkich obiektów znajdujących się pod nadzorem. Ponadto w związku z prowadzonym postępowaniem administracyjnym oraz sprawdzeniem wykonania zaleceń sanitarno-higienicznych skontrolowano ponad 80 obiektów. Pozostałe czynności kontrolne związane były m.in. z prowadzonymi działaniami akcyjnymi, z odbiorami obiektów, w związku ze skargami wnoszonymi przez konsumentów oraz z prowadzeniem postępowania związanego z funkcjonowaniem systemu RASFF informującym o produktach niebezpiecznych. W ramach funkcjonowania tego systemu prowadzono kontrole i postępowania wyjaśniające dotyczące żywności pochodzenia zwierzęcego i roślinnego, owoców i warzyw, suplementów diety oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, które zostały zakwestionowane pod względem jakości zdrowotnej w kraju i na terenie Unii Europejskiej.

W zakresie produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego prowadzono wspólne czynności kontrolne z przedstawicielami Inspekcji Ochrony Środowiska i Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W obszarze żywności pochodzenia zwierzęcego prowadzono bieżącą współpracę z Inspekcją Weterynaryjną. W przypadkach stwierdzenia naruszenia przepisów prawa żywnościowego prowadzono postępowanie administracyjne, wydano 36 decyzji na poprawę stanu techniczno-sanitarnego, w tym 1 unieruchamiającą zakład produkcyjny, 3 dotyczące wycofania środków spożywczych niewłaściwej jakości oraz 167 decyzji płacniczych. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości sanitarno-higieniczne ukarano osoby odpowiedzialne i nałożono 47 mandatów karnych na łączną kwotę 10.250,00 zł.

Najczęściej wskazywane nieprawidłowości dotyczyły nieodpowiedniego stanu techniczno-sanitarnego pomieszczeń, urządzeń i wyposażenia, nieprawidłowych warunków przechowywania środków spożywczych, stwierdzanych w obrocie środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia i daty minimalnej trwałości oraz nieprzestrzegania zasad higieny przy produkcji i sprzedaży żywności. W jednym z zakładów produkcyjnych wstrzymano okresowo działalność z uwagi na stwierdzenie obecności szkodników zbożowo-mącznych. Ponowne jego uruchomienie nastąpiło po potwierdzeniu skuteczności wykonania zabiegów dezynfekcyjnych oraz sprawdzeniu ogólnego stanu sanitarno-higienicznego.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 285 próbek żywności i wyrobów do kontaktu z żywnością, 238 zgodnie z planem oraz 47 dodatkowo w ramach bieżącego nadzoru (w tym 1 w ramach interwencji, 33 w ramach pozaplanowych uzgodnień oraz 13 w związku z dodatkowymi działaniami kontrolnymi). Pobrane próbki żywności zostały przebadane w Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie, w Pracowni w Sanoku, Tarnobrzegu i Przemyślu oraz w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym PIB w Puławach. Zakwestionowanych zostało 10 próbek mięsa mielonego drobiowego z uwagi na zanieczyszczenia mikrobiologiczne –

obecność bakterii *Salmonella* spp. i w związku z tym prowadzono dalsze postępowanie. Pozostałe przebadane próbki nie były kwestionowane.

W ramach kontroli obiektów zajmujących się żywieniem dzieci i młodzieży w stołówkach szkolnych, żłobkach, przedszkolach, domach dziecka, internatach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzono ocenę posiłków według wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Na podstawie przeprowadzanej analizy jadłospisów uznano, że posiłki były urozmaicane, zawierały składniki z różnych grup środków spożywczych. Jadłospisy zawierały pełny skład posiłków oraz informację o możliwości wystąpienia alergenów lub substancji mogących wywoływać alergię lub reakcje nietolerancji.

Dokonano również oceny żywienia pacjentów szpitala i innych placówek opiekuńczych na podstawie Arkusza oceny dekadowej jadłospisów rekomendowanego przez GIS w ramach realizacji Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej. Ocenę jadłospisów diety podstawowej przeprowadzono m.in. w oparciu o harmonogram wydawania posiłków, skład surowcowy potraw wraz z opisem procesów technologicznych, ilość i wielkość porcji poszczególnych składników. Ocena końcowa sposobu żywienia i jadłospisów dała wynik prawidłowy.

W sezonie letnim prowadzono szczególny nadzór nad obiektami gastronomicznymi, handlowymi zlokalizowanymi przy trasach turystycznych i w miejscowościach o nasilonym ruchu turystycznym oraz obiektami wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu. Kontrole przeprowadzono również w godzinach popołudniowych i dniach wolnych od pracy. Skontrolowane obiekty, za wyjątkiem sezonowych automatów do lodów i zakładów żywienia zbiorowego obsługujących zorganizowany wypoczynek dzieci i młodzieży, prowadziły całoroczną działalność. Obiekty nie wykazywały złego stanu techniczno-sanitarnego. Pobrane w tych obiektach w ramach urzędowej kontroli żywności próbki lodów z automatu oraz soków świeżych niepasteryzowanych do badań mikrobiologicznych nie zostały zakwestionowane. W okresach przedświątecznych wzmożono nadzór nad sprzedażą żywności w dużych sklepach spożywczych i supermarketach w zakresie jakości oferowanych środków spożywczych, szczególnie łatwo psujących się oraz sposobu ich przechowywania i nie stwierdzono uchybień. Podobnie jak w latach poprzednich w miejscach obrotu prowadzono cykliczne działania w celu wykrycia i eliminacji procederu wprowadzania do obrotu mięsa dzików lub jego produktów niewiadomego pochodzenia, związane ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF). Na terenie powiatu nie odnotowano nielegalnej sprzedaży mięsa i przetworów.

Dzięki prowadzonym na bieżąco i w szerokim zakresie czynnościom kontrolno-represyjnym oraz instruktażowym, stan techniczno-sanitarny zakładów utrzymywany jest na dobrym poziomie, co zwiększa bezpieczeństwo zdrowotne żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu. W większości skontrolowanych obiektach potwierdzono

utrzymanie wdrożonych w latach poprzednich systemów dobrej praktyki higienicznej, dobrej praktyki produkcyjnej oraz zasad HACCP.

W 2022 r. w związku z panującą sytuacją epidemiologiczną dotyczącą stanu epidemii i stanu zagrożenia epidemicznego związanego z zakażeniami koronawirusem prowadzone były również akcje informacyjne i kontrolne skierowane do właścicieli, personelu i klientów obiektów handlowo-usługowych, lokali gastronomicznych, zakładów produkcyjnych, zakładów pracy oraz placówek oświatowych na terenie powiatu sanockiego. Realizując zadania ukierunkowane na zapobieganie oraz zwalczanie zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wykonano ponad 70 kontroli, również przy współudziale Policji i za nieprzestrzeganie obowiązujących obostrzeń nałożono 3 mandaty karne. Na bieżąco prowadzone były również działania w Systemie SEPIS związane z przeprowadzaniem wywiadów epidemiologicznych.

Sekcja Higieny Pracy

Środowisko Pracy

Sekcja Higieny Pracy w 2022 r. objęła ewidencją 253 zakładów pracy zatrudniających ogółem 13903 pracowników. Pracownicy sekcji przeprowadzili 68 kontroli u 54 pracodawców, zatrudniających łącznie 2718 pracowników.

W 18 skontrolowanych zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- braku aktualnych pomiarów czynników szkodliwych – w 11 zakładach,
- przekroczeń NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia – 5 zakładów w tym: hałasu 4 zakładów, 6 stanowisk, czynników chemicznych, tj. manganu i jego związków nieorganicznych – 1 zakład, 1 stanowisko, styrenu – 1 zakład, 15 stanowisk,
- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy – w 8 zakładach,
- braku lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego – w 2 zakładach,
- braku rejestru czynników szkodliwych – w 3 zakładach.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjno-egzekucyjnych, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, wydano 18 decyzji administracyjnych zawierających 97 nakazów dotyczących likwidacji stwierdzonych uchybień.

W oparciu o obowiązujące przepisy kontynuowano nadzór nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami. Kontrolą w tym zakresie objęto 13 obiektów, nie wykazano uchybień.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzenia do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej przeprowadzono 19 kontroli w 17 obiektach. Nieprawidłowości stwierdzono w 2 obiektach.

W roku 2022r. zakres zadań Sekcji Higieny Pracy został poszerzony o nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania na rynek produktów kosmetycznych. W związku z powyższym przeprowadzono 2 kontrole w tym zakresie, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Nie odnotowano na terenie powiatu wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz zgłoszeń zatruć tymi środkami.

Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną w kraju, okresowo tj. do marca 2022 r. wstrzymana była realizacja kontroli planowych w zakładach pracy. W tym czasie działania Sekcji Higieny Pracy ukierunkowane były na profilaktykę zakażeń SARS-CoV-2 wśród pracowników. Pracownicy Sekcji Higieny Pracy oddelegowywani byli również do wykonywania czynności związanych z zadaniami Sekcji Epidemiologii dotyczącymi opracowywania ognisk chorób zakaźnych.

W 2022 r. nie wpłynęły zgłoszenia dotyczące podejrzenia choroby zawodowej.

Przeprowadzono 2 postępowania wyjaśniające celem zebrania informacji dotyczących przebiegu i warunków pracy zawodowej oraz oceny narażenia zawodowego. Wydano także 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej oraz 2 decyzje stwierdzenia choroby zawodowej. Z przeprowadzonej analizy wynika, że dominującymi chorobami zawodowymi są borelioza i ubytek słuchu.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

Placówki Nauczania i Wychowania

W 2022 roku objęto nadzorem 196 placówek w tym 126 placówek nauczania i wychowania oraz 70 placówek zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Przeprowadzono łącznie 153 kontrole sanitarne, w tym 41 kontroli wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży oraz 25 kontroli w związku z trwającą na terenie kraju epidemią COVID-19, w czasie których oceniano zabezpieczenie przed rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2, uwzględniając wytyczne przeciwepidemiczne Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego dla placówek szkolno – wychowawczych.

W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości poprawę stanu techniczno – sanitarnego egzekwuje się poprzez wydanie decyzji nakazowych. Ogółem wydano 31 decyzji administracyjnych. W 2022 r. w powiecie sanockim utworzono 1 Żłobek Samorządowy, 1 Zespół Szkolno-Przedszkolny, 1 Liceum Ogólnokształcące, 1 Świetlicę Socjoterapeutyczną. Sukcesywnie, w miarę możliwości w szkołach wymieniany jest stary sprzęt sportowy i meble na nowy sprzęt z certyfikatami. Zakup nowych mebli i sprzętu sportowego jest uzależniony od środków finansowych przekazywanych przez organy prowadzące. W 2022 r. w nadzorowanych placówkach oświatowych w powiecie sanockim stan zaopatrzenia w meble i sprzęt sportowy z certyfikatami utrzymywał się na poziomie lat ubiegłych.

W zakresie higieny pracy umysłowej uczniów przeprowadzonych w 2022 roku ocenach tygodniowych planów lekcji nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku systematycznie zlecanych badań oświetlenia sztucznego i egzekwowania poprawy 99,8% placówek posiada oświetlenie sztuczne zgodne z PN.

Warunki pobytu dzieci i młodzieży w skontrolowanych placówkach nauczania i wychowania oraz zimowego i letniego wypoczynku ocenia się jako zadowalające. W ramach Kampanii „Problem Wagi Ciężkiej” przeprowadzono pomiary wagi

tornistrów/plecaków w wytypowanych szkołach podstawowych powiatu sanockiego. Pomiarami objęto 300 uczniów 4 szkół (2 szkoły miejskie i 2 szkoły wiejskie).

W większości szkół podstawowych prowadzone są różnorodne formy dożywiania: posiłki przygotowywane w obiektach oraz catering posiłków obiadowych dwu i jednodaniowych.

Podobnie jak w latach ubiegłych w szkołach podstawowych realizowano programy promujące zdrowy styl życia, mające duże znaczenie w kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych u dzieci i młodzieży. W ramach Akcji „Program dla Szkół” uczniowie klas od I do V otrzymują mleko, owoce i warzywa w szkole.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Sanoku prowadzi działania wynikające z założeń krajowych (Ustawy o Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia), wojewódzkich (Wojewódzkiego Programu Promocji i Ochrony Zdrowia, Wojewódzkiego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV, Programu Przeciwdziałania Narkomanii), sytuacji epidemiologicznej oraz występujących problemów i potrzeb zdrowotnych społeczeństwa powiatu.

Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia na poziomie powiatu organizują, prowadzą, koordynują i nadzorują działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Prowadzone działania kierowane są między innymi do: rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów, nauczycieli, pedagogów szkolnych, studentów, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej, pracowników ochrony zdrowia.

AKCJE INFORMACYJNO- EDUKACYJNE SEKCJI OZIPZ

Sekcja OZiPZ cyklicznie nadzoruje i koordynuje realizację programów edukacyjnych o zasięgu krajowym, wojewódzkim i lokalnym, a także interwencji nieprogramowych.

W roku 2022 koordynowana była realizacja następujących programów profilaktycznych:

- Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne” – promocja zdrowego stylu życia dla dzieci przedszkolnych
- Program „Bieg po zdrowie” – profilaktyka antytytoniowa dla klas IV szkół podstawowych
- Program „Trzymaj Formę” – promocja zdrowego stylu życia dla klas V-VIII szkół podstawowych
- Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?” – profilaktyka uzależnień dla uczniów szkół średnich
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV – profilaktyka zakażeń wirusem HIV
- Program „Wybierz życie – pierwszy krok” - profilaktyka zakażeń wirusem HPV dla uczniów szkół średnich
- Program „Znamię! Znam je?” – profilaktyka czerniaka dla uczniów szkół średnich
- Program „Podstępne WZW” – profilaktyka zakażeń WZW dla uczniów szkół średnich

- Program „Zawsze razem” – profilaktyka zakażeń wirusem HIV dla uczniów klas I-III szkół podstawowych
- Program „Zapobieganie HIV/ AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową. Edukacja młodzieży szkolnej” – profilaktyka dla uczniów szkół średnich
- Program „Czyste powietrze wokół nas” - profilaktyka antytytoniowa dla dzieci 5-6-letnich
- Program „Nie pal przy mnie proszę” - profilaktyka antytytoniowa dla klas I-III szkół podstawowych
- Program „Znajdź właściwe rozwiązanie” - profilaktyka antytytoniowa dla klas V-VIII szkół podstawowych
- Program „Moje dziecko idzie do szkoły” – edukacja rodziców i dzieci klas „0” – I szkół podstawowych
- Program „Kleszcz mały czy duży, nic dobrego nie wróży” – profilaktyka chorób odkleszczowych dla uczniów szkół podstawowych i średnich
- Program „Wiem co jem i dlaczego” – promocja zdrowego odżywiania dla uczniów szkół średnich

W ramach realizacji interwencji nieprogramowych podejmowano szereg różnorodnych działań na rzecz poprawy zdrowia i jakości życia mieszkańców powiatu sanockiego.

W 2022 r. inicjowano i koordynowano działania związane z:

- Bezpieczeństwem dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego
- Światowym Dniem bez Tytoniu,
- Światowym Dniem Rzucania Palenia,
- Światowym Dniem Zdrowia
- Światowym Dniem AIDS
- Akcją „Problem Wagi ciężkiej”
- Akcją „Myję ręce, bo wiem więcej”
- Kampanią EFSA „Wybieraj Bezpieczną Żywność”
- Profilaktyką zażywania nowych narkotyków (tzw. „dopalaczy”),
- Wojewódzkim Przeglądem Małych Form Teatralnych
- Promocją szczepień ochronnych
- Profilaktyką chorób odkleszczowych
- Profilaktyką grypy
- Profilaktyką zatruc grzybami
- propagowaniem zasad higieny osobistej
- Monitorowaniem przestrzegania ustawy antytytoniowej
- Interwencjami wynikającymi z sytuacji epidemiologicznej (w tym covid-19)
- Działaniami informacyjno-edukacyjnymi skierowanymi do uchodźców z Ukrainy

Podczas realizacji tych przedsięwzięć pracownicy Sekcji OZiPZ organizowali stoiska informacyjno-edukacyjne, ekspozycje wizualne, konkursy, dystrybucję materiałów, narady, pogadanki, prelekcje, opracowywali informacje dla mediów, udzielali porad, instruktarzy.

We wrześniu 2022 wspólnie z Sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzono

w 4 szkołach podstawowych akcją „Problem wagi ciężkiej”. Dokonano pomiarów wagi plecaków, objęto edukacją 300 uczniów z 17 klas oraz 50 osób z grona pedagogicznego.

W ramach III Sanockiego Forum Gospodarczego Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Sanoku przy współpracy Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Rzeszowie zorganizowała w hali widowiskowo-sportowej Uczelni Państwowej w Sanoku stoisko edukacyjno-informacyjne z wystawą grzybów pt. „Poznaj grzyby – unikniesz zatrucia”.

W roku 2022 oprócz realizacji interwencji programowych i nieprogramowych nadal realizowane były zadania związane ze zwalczaniem epidemii koronawirusa (wywiady epidemiologiczne, praca w Systemie SEPIS, EWP, kontrole przestrzegania nakazów i obostrzeń sanitarnych przy współudziale pracowników WSSE, zamieszczanie aktualnych informacji epidemicznych na stronie internetowej i profilu Facebook PSSE).

W związku ze zbrojną agresją Rosji na Ukrainę, od marca 2022 Sekcja OZiPZ zajmowała się działalnością informacyjno-edukacyjną skierowaną do uchodźców z Ukrainy, którzy przybyli do Polski. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych w języku ukraińskim (w formie papierowej i elektronicznej) do placówek służby zdrowia, żłobków, przedszkoli i szkół, a także systematycznie zamieszczano informacje na stronie internetowej oraz profilu Facebook PSSE w Sanoku. Pracownicy Sekcji OZiPZ koordynują prace związane z prowadzeniem oficjalnego profilu PSSE w Sanoku w mediach społecznościowych oraz z publikowaniem informacji na stronie internetowej. Systematycznie zamieszczane były wiadomości o tematyce profilaktyczno-edukacyjnej, związane z realizowanymi

programami, kampaniami oraz z aktualną sytuacją epidemiologiczną. W 2022 r. opublikowano ok. 480 postów na profilu Facebook oraz ok. 30 informacji na stronie internetowej PSSE w Sanoku.

W ciągu 2022 r. przeprowadzono:

- 83 wizytacje
- 12 kontroli przestrzegania rozporządzenia w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Wpłynęło 110 wniosków dotyczących spraw związanych z działalnością zapobiegawczego nadzoru sanitarnego. Wnioski dotyczyły uzgadniania dokumentacji projektowych, uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opiniowania zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, uzgadniania uwarunkowań środowiskowych zgody na realizację inwestycji, zapytania o konieczność i zakres sporządzania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, opiniowania zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, odbiorów nowych obiektów. Uzgadnianie dokumentacji projektowych dotyczyło przebudowy remizy OSP na Wiejski Dom Kultury w Dudyńcach, zmiany sposobu użytkowania budynku gospodarczego na warsztat samochodowy w Sanoczku, koncepcja przebudowy budynku na Oddział Psychiatryczny SP ZOZ Sanok w Sanoku, budowy sklepu spożywczego w Besku, przebudowy zaplecza gastronomicznego na stacji paliw w Lalinie, budowy budynku magazynowego na terenie istniejącego zakładu w Zagórzcu, budowy budynku usługowego w Pielni, budowy budynku usługowego (montaż plandek) w Czerteżu natomiast odbioru - nowych obiektów branży spożywczej i żywnościowej oraz obiektów komunalnych, szkolnych, służby zdrowia i zakładów produkcyjnych. Pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych standard obiektów przekazywanych do użytkowania nie budził zastrzeżeń.

W odniesieniu do roku ubiegłego zwiększyła się ilość uzgodnionych warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Zaopiniowano także więcej projektów budowlanych pod względem wymagań higieniczno-sanitarnych.

Ponadto zwiększyła się ilość zawiadomień o zakończeniu robót budowlanych i zamiarze przystąpienia do ich użytkowania.

Do większych obiektów przekazanych do użytkowania w roku 2022 należy zaliczyć:

- Laboratorium w szpitalu SP ZOZ w Sanoku, ul. 800-lecia,
- Hala produkcyjna „GEO-EKO” w Sanoku, ul. Okulickiego,

- Sklep spożywczo-przemysłowy „HITPOL” w Prusieku

Uczestniczono w posiedzeniach Powiatowego Zespołu Uzgadniania Dokumentacji Projektowych, na których zaopiniowano 335 dokumentacji. Dokumentacje uzgadniano również biorąc udział w zdalnej naradzie koordynacyjnej za pośrednictwem portalu sanocki.webewid.pl.

Sekcja Epidemiologii

Sprawowanie nadzoru epidemiologicznego jest ważnym elementem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadanie to realizowane było głównie przez pion epidemiologii, który wdraża i kontroluje programy zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych oraz pasożytniczych, prowadzi nadzór nad wykonywaniem szczepień ochronnych, a także ocenia i kontroluje stan sanitarny podmiotów działalności leczniczej.

Analiza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu sanockiego w zakresie zarejestrowanych chorób zakaźnych na podstawie liczby zachorowań i współczynników zapadalności za 2022 r.

Zachorowania na salmonellozy - zatrucia pokarmowe.

Na przestrzeni ostatnich lat zachorowalność na salmonellozy jelitowe utrzymuje się na stałym poziomie. W 2020 r. zarejestrowano pojedyncze przypadki dotyczące w głównej mierze dzieci w wieku od 0-5 lat. W roku 2021 nastąpił wzrost zachorowań i współczynnik zapadalności wyniósł 29,4. W 2022 roku spadł do wartości 15,4.

Zestawienie tabelaryczne współczynników zapadalności na salmonellozy:

Współczynnik zapadalności na salmonellozy:		
2020	2021	2022
12,6	29,4	15,4

Wirusowe zakażenia jelitowe.

W tej grupie rejestrowane są zachorowania o etiologii rotawirusowej, norowirusowej, adenowirusowej i innej. Stanowią one problem epidemiologiczny i zdrowotny z uwagi na ich znaczący udział w zakażeniach dzieci do lat 2.

W 2020 roku ogółem na wirusowe zakażenia jelitowe zachorowało 29 osób, natomiast w roku 2021 - 50 osób. W 2022 roku liczba chorych ponad dwukrotnie zwiększyła się i wynosiła 132 przypadki.

Zestawienie tabelaryczne współczynników zapadalności zachorowań dla wirusowych zakażeń jelitowych - ogółem:

Współczynniki zapadalności zachorowań dla wirusowych zakażeń jelitowych w latach - ogółem		
2020	2021	2022

30,5	52,6	145,2
------	------	-------

Zachorowania na choroby zakaźne, tzw. krwiopochodne WZW typ B, WZW typ C.

W 2022 roku wykazano 3 zachorowania na WZW C (2 przewlekłe, 1 ostre) oraz 1 zachorowanie na WZW B (przewlekłe).

Zachorowania na choroby zakaźne, tzw. krwiopochodne występowały w ilości nie stanowiącej problemu epidemicznego.

Zachorowania na boreliozę.

Sytuacja epidemiologiczna dla tej jednostki na przestrzeni lat utrzymywała się na średnim, stabilnym poziomie.

W roku 2022 nastąpił znaczny wzrost zachorowań. Odnotowano 73 przypadki Boreliozy w tym 1 przypadek Neuroboreliozy.

Zestawienie tabelaryczne współczynników zapadalności i liczby zachorowań na boreliozę:

Rok	Liczba zachorowań na boreliozę	Współczynniki zapadalności
2020	32	33,6
2021	34	35,7
2022	73	80,3

Pokąsanie osób przez zwierzęta podejrzane o wścieklicznę, u których podjęto szczepienia przeciwko wścieklicznie.

Ilość podejmowanych szczepień przeciwko wścieklicznie na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na stałym poziomie. Szczepienia podejmowane były ze wskazań klinicznych.

Rok	Liczba ekspozycji na zakażenie
2020	19
2021	19
2022	25

Inne zachorowania.

- **Zakażenie Clostridioides Difficile** – przebiegające najczęściej pod postacią rzekomobłoniastego zapalenia jelit. Jest to jedna z głównych przyczyn występowania zakażeń szpitalnych. Na terenie powiatu sanockiego w roku 2020 odnotowano 3 przypadki zachorowań, w roku 2021 - 8, natomiast w 2022 roku, aż 47.

W minionym roku zarejestrowano 1 ognisko zachorowania na Clostridioides Defficile w SP ZOZ Sanok na Oddziale Kardiologii z Pododdziałem Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego. W ognisku zarejestrowano 2 osoby.

- **Ospa wietrzna**- zachorowania na przestrzeni ostatnich lat wykazywały tendencję zmienną. Od roku 2021 zauważa się znaczny wzrost zachorowań.

Rok	Współczynniki zapadalności
2020	54,7
2021	101,0
2022	204,6

- **Grypa** - w 2020 roku odnotowano 8 przypadków zachorowań na gripę, w tym 3 osoby wymagały hospitalizacji. W roku 2021 nie wykazano żadnego zachorowania.

Koniec roku 2022 to czas nowych, ciężkich zachorowań na gripę typu A oraz B. Odnotowano 17 potwierdzonych przypadków, w tym 11 u dzieci. Większość osób wymagała hospitalizacji.

Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)

W roku 2021 nastąpił znaczny wzrost zachorowań i wynosił 4157 przypadków, 613 osób wymagało hospitalizacji, zmarło 261 osób.

Zarejestrowano 7 ognisk zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Wskaźnik zapadalności wynosił 4374,1.

Rok 2022 to okres spadku zachorowań. Odnotowano 3685 przypadków, z czego 470 osób było hospitalizowanych, zmarło 69 pacjentów. Zarejestrowano 46 ognisk zachorowań: 14 w środowisku szkolnym, 4 w przedszkolach, 1 w żłobku, 23 na oddziałach szpitalnych, 1 w przychodni, 2 w placówce medycznej, 1 w zakładzie pracy. Wskaźnik zapadalności wynosił 4053,5.

Dodatkowo w roku 2022 odnotowano:

- Tularemia – 1 przypadek
- Kleszczowe zapalenie mózgu – 1 przypadek
- HIV – 2 przypadki
- Bąblowica – 1 przypadek
- Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych o różnej etiologii – 8 przypadków
- Płonica – 10 przypadków
- Kiła – 1 przypadek
- Rzeżączka – 1 przypadek
- Zakażenia wywołane przez Streptococcus Pneumoniae – 2 przypadki
- Gruźlica – 13 przypadków

Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sanoku prowadzą działania zmierzające do poprawy zgłaszalności podejrzeń i rozpoznań zakażeń lub chorób zakaźnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie, dlatego też przypominano o ww. obowiązku poprzez pisemną informację oraz w trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych.

Stan uodpornienia dzieci i młodzieży (PSO).

W zakresie obowiązkowych szczepień ochronnych na przestrzeni ostatnich dwóch lat stan uodpornienia utrzymuje się na bezpiecznym, wysokim poziomie w granicach 92,5% - 98,5%, z wyjątkiem szczepień przeciwko Rotawirusom - 82%.

W dalszym ciągu problemem w realizacji szczepień ochronnych u dzieci jest wzrost liczby rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązku szczepień. Liczba takich osób w 2020 r. – 224, w 2021 r. – 234. W roku 2022, utrzymała się tendencja wzrostowa, przez co liczba ta wzrosła do 247.

W ramach działań prewencyjnych w wyżej wymienionym zakresie zostało przeprowadzone szkolenie w PSSE w Sanoku, skierowane do personelu placówek szczepiących. Dodatkowo podczas kontroli sanitarnych przypominano o obowiązku prowadzenia skutecznych działań edukacyjnych w stosunku do osób uchylających się od obowiązku szczepień. Jednocześnie przeprowadzano rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi zarówno osobiste jak i telefoniczne.

Gospodarka preparatami szczepionkowymi.

PSSE w Sanoku posiada magazyn preparatów szczepionkowych, który zaopatruje 39 punktów szczepiących na terenie powiatu sanockiego. Sekcja Epidemiologii prowadzi bieżący nadzór nad gospodarką preparatami szczepionkowymi w wyżej wymienionych obiektach.

Warunki transportu i przechowywania preparatów szczepionkowych, zarówno w PSSE jak i podległych placówkach spełniają obowiązujące standardy w zakresie łańcucha chłodniczego.

Ocena podmiotów udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych na terenie powiatu sanockiego w 2022 r.

Sekcja Epidemiologii w 2022 r. sprawowała nadzór nad 237 podmiotami leczniczymi w powiecie sanockim. W głównej mierze były to ośrodki zdrowia, prywatne praktyki lekarskie oraz stomatologiczne, laboratoria medyczne, podmioty lecznictwa zamkniętego: szpital, stacja dializ, DPS.

W roku 2022, przeprowadzono 97 kontrole sanitarne: 75 kontroli planowanych, 13 kontroli nieplanowanych oraz 9 kontroli sprawdzających wykonanie decyzji oraz zaleceń.

Wydano 9 decyzji merytorycznych i rachunkowych za naruszenie wymagań higieniczno-sanitarnych i technicznych.

W zakładach opieki zdrowotnej lecznictwa otwartego w których stwierdzono nieprawidłowości stanu sanitarno-technicznego, wszczęto postępowanie administracyjne, wydano decyzje rachunkowe i merytoryczne z określonym terminem wykonania.

Zakłady opieki zdrowotnej lecznictwa zamkniętego

Sekcja Epidemiologii wraz z Sekcją Higieny Komunalnej oraz Sekcją Higieny Żywności i Żywienia systematycznie uczestniczy w kontrolach kompleksowych Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Sanoku, na ul. 800-lecia 26.

Samodzielny Publiczny Zespół Podstawowej Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny w Sanoku, 38-500 Sanok, ul. 800-lecia 26

W ramach działalności leczniczej szpitala funkcjonuje 296 łóżek na 13 oddziałach:

- Oddział Laryngologiczny,
- Oddział Wewnętrzny,
- Oddział Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej z Pododdziałem Urologicznym,
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- Oddział Dziecięcy,
- Oddział Urazowo-Ortopedyczny,
- Oddział Kardiologiczny z Pododdziałem Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego,
- Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Udarowym,
- Oddział Pulmonologiczny,
- Oddział Obserwacyjno-Zakaźny,
- Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu (stacjonarny),
- Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu,
- Oddział Dzienny Psychiatryczny,

Dodatkowo w obiekcie usytuowany jest Szpitalny Oddział Ratunkowy dysponujący sześcioma łóżkami, Blok Operacyjny, który posiada 5 sal operacyjnych oraz Przychodnia Specjalistyczna, w której funkcjonują Poradnie Specjalistyczne.

Na terenie SP ZOZ Sanok działa Centralna Sterylizatornia oddana do użytku w 2019 r., która znajduje się w nowej części szpitala. Centralna Sterylizatornia świadczy kompleksowe usługi z zakresu dekontaminacji narzędzi oraz sprzętu medycznego użytkowanego w szpitalu. Podzielona jest na trzy strefy: brudną, czystą i sterylną, dzięki czemu zachowano ruch postępowy sterylizowanych materiałów.

Oddziały szpitalne są podzielone względem nadzoru epidemiologicznego pomiędzy dwóch specjalistów.

Woda:

Obiekt zaopatrzonej jest w wodę przeznaczoną dla spożycia przez ludzi z wodociągu sieciowego Sanok-Trepcza. Na wypadek awarii sieci wodociągowej szpital posiada podpisane porozumienie z Sanockim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., ul. Jana Pawła II 59, 38-500 Sanok. Szpital posiada awaryjne źródło zaopatrzenia w wodę. Woda na obecność bakterii Legionella Sp. badana ze stałych wyznaczonych punktów zlokalizowanych na 4 oddziałach szpitalnych. Szpital posiada

własną stację uzdatniania wody dla bloku operacyjnego oraz centralnej sterylizatorni. Na wypadek awarii sieci energetycznej szpital posiada własne agregaty prądotwórcze zasilane paliwem diesla. Ze względu na zautomatyzowany system wentylacyjny, wymiany filtrów dokonuje się według wskazań systemu. Szpital jest zaopatrywany w ciepło z własnej kotłowni gazowej. Produkowana para wodna dostarczana jest do szpitalnych wymienników ciepła. Ciepło z wymienników przekazywane jest do systemu centralnego ogrzewania oraz do systemu podgrzewania ciepłej wody użytkowej. Planowany jest remont odcinka ciepłowniczego z budynku głównego (wymiennikowni) do budynku oddziału zakaźnego.

Postępowanie z odpadami medycznymi oraz komunalnymi:

powstające na szpitalnych oddziałach odpady są segregowane do kolorowych worków foliowych zgodnie z ich przeznaczeniem oraz opracowaną wewnętrzną procedurą. Obiekt posiada dwa magazyny chłodnicze na odpady. Powierzchnie chłodni wykonane z materiałów łatwo zmywalnych, odpornych na działanie środków dezynfekcyjnych, łatwych do utrzymania w czystości. Szpital posiada podpisaną umowę na odbiór odpadów niebezpiecznych o częstotliwości co najmniej 3 razy w tygodniu.

Odpady medyczne na każdym z oddziałów gromadzone oraz przechowywane są w sposób zgodny z opracowaną procedurą dotyczącą postępowania z odpadami medycznymi zakaźnymi. Gromadzone w brudowniku, odbierane 2 x dziennie przez wyspecjalizowany personel w godzinach 10:00-11:00 oraz 16:00-17:00 oraz przekazywane do chłodni szpitalnej.

Odpady komunalne wytwarzane przez szpital gromadzone w workach foliowych. Prowadzona jest segregacja odpadów. Kontenery ustawione na terenie utwardzonym. Odbierane na zgłoszenie telefoniczne. Umowa podpisana z firmą Transpręt.

Pralnia szpitalna zlokalizowana w oddzielnym budynku wolnostojącym, wielokondygnacyjnym, podłączonym do sieci wodno – kanalizacyjnej miejskiej. Bielizna brudna i czysta ze szpitala i do szpitala transportowana jest transportem wewnętrznym. W roku 2022 przeprowadzono remont w głównym pomieszczeniu pralni w zakresie wyłożenia posadzki wykładziną zmywalną z PVC na gorąco, z cokolikiem na ścianę. Sposób wyłożenia wykładziny bez szczelinowy, ułatwia utrzymanie tego pomieszczenia w należytej czystości. Przeprowadzony remont znacznie poprawił stan sanitarno- techniczny tego pomieszczenia. Remont wynikał z nałożonych obowiązków zawartych w decyzji administracyjnej wydanej przez PPIŚ w Sanoku w 2021 roku – decyzja została wykonana w całości. Postępowanie z bielizną szpitalną jest zgodne z obowiązującą procedurą.

Dezynfekcja:

Na Oddziale wykonuje się wstępną dezynfekcję narzędzi poprzez namaczanie w preparacie Aniosyme DD1. Po wykonaniu powyższych czynności narzędzia w plastikowym opakowaniu przekazywane są do Centralnej Sterylizatorni.

Sprzęt sterylny przechowywany jest w wydzielonych, zamykanych i oznakowanych szafach.

Komitet ds. zakażeń szpitalnych:

W SP ZOZ Sanok działa Komitet i Zespół d/s Zakażeń Szpitalnych. W skład Komitetu wchodzi: kierownik szpitala, wyznaczeni przez niego kierownicy komórek organizacyjnych szpitala, w tym również działu diagnostyki laboratoryjnej, centralnej sterylizatorni, apteki szpitalnej, przewodniczący oraz członkowie zespołu kontroli zakażeń szpitalnych, osoba kierująca pracą pielęgniarek w szpitalu, lekarz wykonujący zadania służby medycyny pracy. Spotkania Komitetu Kontroli Zakażeń odbywają się 1 raz na 6 miesięcy, lub częściej jeśli istnieje taka potrzeba. Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych przeprowadza kontrolę wewnętrzną w zakresie poprawności stosowania procedur, zapobiegania zakażeniom i szerzeniu się czynników alarmowych. Ocenę przeprowadza się na podstawie analizy zużycia preparatów dezynfekcyjnych do rąk, badania środowiskowego po dekontaminacji powierzchni, audytów w oddziałach w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego i procesu sprzątnia.

Okresowo przeglądana jest również indywidualna dokumentacja medyczna pacjenta pod kątem wystąpienia zakażenia szpitalnego, przegląd sposobu wypełniania kart rejestracji zakażenia i czynnika alarmowego, analiza zgonów, analizy dotyczące chorych gorączkujących. Na bieżąco prowadzona jest przez oddziały dokumentacja medyczna w formie elektronicznej w programie AMMS, gdzie rejestrowani są między innymi pacjenci z podwyższoną temperaturą. Prowadzony jest również monitoring bieżący w zakresie:

- - wkłuc obwodowych,
- - wkłuc centralnych,
- - cewników moczowych,
- - odleżyn,
- - ran pooperacyjnych,
- - pacjentów podłączonych do respiratora,
- - ZLK 1,
- - ZLK 5.

Komitet Zakażeń Szpitalnych przeprowadza ocenę wyników kontroli wewnętrznych. Opracowuje, aktualizuje standardy farmakoprophylaktyki oraz farmakoterapii zakażeń i chorób zakaźnych w szpitalu.

Zespół Kontroli Zakażeń organizuje i przeprowadza szkolenia w zakresie kontroli zakażeń szpitalnych, konsultuje osoby podejrzane o zakażenie lub chorobę zakaźną i dokonuje wpisu do karty rejestracji patogenów alarmowych. Wdraża procedury związane z występowaniem zachorowania, analizuje możliwe do podjęcia działania, które mają na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń, w tym SARS-CoV-2 w środowisku szpitalnym. Powołano w tym celu Zespół Kryzysowy, a także przy wszystkich oddziałach pielęgniarki łącznikowe. Monitorowana jest ilość zakażeń szpitalnych oraz poza szpitalnych, liczonych na podstawie wypełnionych kart raz na 6 miesięcy. Szkolenia z zakresu zakażeń szpitalnych odbywają się raz na 6 miesięcy, a nawet częściej jeśli wymaga tego sytuacja w szpitalu.

Opracowany jest tok bezpiecznego postępowania z pacjentem zakażonym koronawirusem, od momentu zgłoszenia się pacjenta do szpitala, do jego wypisu. Zorganizowano oddzielne, bezpieczne ścieżki przyjęcia pacjenta z podejrzeniem SARS CoV-2. Pacjent do momentu przekazania na oddział szpitalny pozostaje w izolacji. W przypadku konieczności wykonania dodatkowych badań u osoby zakażonej, o zagrożeniu informowany jest personel pracowni diagnostycznych, a w przypadku transportu pacjenta dodatniego, niezwłocznie informowany jest personel sprzątający w celu dezynfekcji dróg transportu pacjenta. Personel ma obowiązek stosować udostępnione środki ochrony indywidualnej adekwatne do zagrożenia. W szpitalu sprawowany jest nadzór, dotyczący stosowania środków ochrony indywidualnej przez personel szpitala.

SARS-COV-2:

Na terenie oddziałów szpitalnych używa się generatorów mgły tzw. zamgławiaczy, które służą do szybkiej i efektywnej dezynfekcji pomieszczeń. Urządzenia zostały zakupione i rozdysponowane na każdy z oddziałów. Przy wejściach na oddziały zainstalowano i oznakowano automatyczne podajniki ze środkami dezynfekcyjnymi do rąk. Przy wejściu do każdego budynku dostępne są środki do dezynfekcji rąk, informacje o konieczności nałożenia maseczki. Personel medyczny posiada wszelkie środki ochrony osobistej – maseczki, fartuchy jednorazowe, rękawiczki.

Podkarpackie Centrum Interwencji Sercowo-Naczyniowych w Sanoku – organ prowadzący G.V.M. CARINT Sp. z o.o., ul. Miechowska 53/6, 30-055 Kraków

Podkarpackie Centrum Interwencji Sercowo-Naczyniowych w Sanoku zlokalizowane jest w budynku Szpitala Specjalistycznego SPZOZ w Sanoku przy ul. 800-lecia 26.

W ramach PCISN funkcjonuje Oddział Kardiologii z Pracownią Elektrokardiologii, Hemodynamiki, Urządzeń Wszczepialnych Serca i Radiologii Zabiegowej oraz Poradnia Kardiologiczna, Wad Serca i Nadciśnienia Tętniczego.

Do najczęściej wykonywanych zabiegów należą: koronarografia, plastyka naczyń wieńcowych, wszczepianie rozruszników/kardiowerterów, ablacja, angiografia.

Oddział Hemodynamiki posiada 17 łóżek i 1 stanowisko intensywnej terapii.

Kontrola obiektu wykazała, że stan funkcjonalny oraz sanitarno-higieniczny pomieszczeń Oddziału spełnia wymagania obowiązujących przepisów prawa.

W Podkarpackim Centrum Interwencji Sercowo-Naczyniowych działa Zespół ds. Zakażeń Szpitalnych, w którego skład wchodzi: ordynator Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego, specjalista higieny i epidemiologii oraz specjalista mikrobiologii klinicznej.

NZOZ „DIAVERUM” Polska Sp. z o.o. Stacja Dializ w Sanoku

Stacja Dializ w Sanoku zlokalizowana jest w budynku na terenie Szpitala Specjalistycznego SPZOZ w Sanoku przy ul. 800-lecia 26.

Najczęściej wykonywane świadczenia to: hemodializa i hemodiafiltracja.

Stacja Dializ posiada 26 aparatów do dializ oraz 21 stanowisk dializacyjnych, w tym 18 na stanowiskach dla pacjentów niezakaźnych, 2 dla pacjentów HCV dodatnich. Kontrola obiektu potwierdziła, że stan funkcjonalny i sanitarno-higieniczny

pomieszczeń Stacji Dializ zapewnia przestrzeganie procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym. W NZOZ Diaverum działa Komitet ds. Zakażeń Szpitalnych, który raz na kwartał sporządza raport dotyczący zakażeń szpitalnych, a raz na 6 miesięcy wykaz biologicznych czynników chorobotwórczych.

Obiekt posiada podpisaną umowę na świadczenia związane ze sterylizacją sprzętu medycznego (Centralna Sterylizacja SP ZOZ), jednak w większości stosuje się sprzęt jednorazowego użytku.

NZOZ im Św. Brata Alberta Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Sanoku

Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Sanoku mieści się przy ul. Korczaka 15 w budynku murowanym, wolnostojącym, wielokondygnacyjnym, przystosowanym dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim. W obiekcie wydzielonych jest 14 pokoi 1-2-3-5 osobowych, 10 pokoi z węzłem sanitarnym, pozostałe pokoje z bliskim dostępem do łazienki. Stan sanitarno-higieniczny zakładu nie budzi zastrzeżeń. Procedury opracowywane i aktualizowane na bieżąco. Dwa razy do roku przeprowadzana jest kontrola wewnętrzna w obszarze profilaktyki zakażeń i chorób zakaźnych.

PODSUMOWANIE

Na podstawie dokonanej analizy sprawowanego nadzoru, działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Sanoku w 2023 r. ukierunkowane będą na następujące problemy:

- Monitorowanie zachorowań na choroby zakaźne w tym choroby szczególnie niebezpieczne w celu likwidacji zagrożeń epidemicznych populacji powiatu.
- Utrzymywanie wysokiego wskaźnika uodpornienia populacji poprzez nadzór nad realizacją programu Szczepień Ochronnych.
- Podejmowanie działań szczególnie oświatowych wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych w celu ich wyegzekwowania.
- Nadzorowanie warunków higieniczno- sanitarnych jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.
- Nadzorowanie warunków higieniczno- sanitarnych oraz higieny procesów nauczania w obiektach edukacji, opieki, wychowania dzieci i młodzieży, w tym w szkołach, przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego, placówkach oświatowo- wychowawczych, żłobkach, klubach dziecięcych, szkołach wyższych a także wypoczynku rekreacji dzieci i młodzieży.
- Wzmocnienie działań zmierzających do rozwiązania problemów dzieci i młodzieży związanych z warunkami higieniczno- sanitarnymi w placówkach oświatowo- wychowawczych.
- Wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
- Wypełnienie przez pracowników obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach.
- Przestrzeganie wymogów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych i prekursorów narkotyków kat. 2 i 3 w oparciu o obowiązujące przepisy.
- Współpraca z instytucjami i organizacjami, które zajmują się przeciwdziałaniem dystrybucji substancji psychoaktywnych.
- Kontynuacja zadań w zakresie kształtowania postaw i zachowań zdrowotnych dotyczących prawidłowego żywienia i aktywności fizycznej.
- Kontynuacja programów edukacji antytytoniowej oraz programów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.
- Kontynuacja zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczeństwa.
- Prowadzenie dalszych działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa żywności na wszystkich etapach produkcji, magazynowania, transportu i obrotu środkami spożywczymi oraz jakości żywienia w zakładach zamkniętego żywienia zbiorowego.

- Przestrzeganie wymogów techniczno – sanitarnych w obiektach produkcji obrotu żywnością oraz wzmożenie nadzoru nad producentami żywności pochodzenia roślinnego, zajmującego się głównie uprawą owoców i warzyw.
- Kontynuacja wspólnych działań z Inspekcją Weterynaryjną i Policją w celu wykrycia i eliminacji procederu wprowadzania do obrotu mięsa dzików lub jego produktów niewiadomego pochodzenia, w związku z przypadkami występowania wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terenie Polski.
- Ocena jakości żywienia dzieci i młodzieży w placówkach szkolno-wychowawczych.
- Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

p.o. PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w SANOKU

Krystyna Bętkowska